

Ciència oral. Euclides se'n va a TED.

Els gèneres de la literatura científica – 35

Jesús Purroy

La concessió del Premi Nobel de Literatura a Bob Dylan va encetar un apassionant debat sobre el que és i el que no és la literatura. A diferència d'altres debats literaris, en aquest cas tothom es veia capaç de participar-hi perquè, poc o molt, tothom coneix ni que sigui el títol d'alguna cançó de Dylan.

El pinyol de la discussió és si la literatura pensada per ser dita en veu alta és literatura, especialment si aquesta literatura té estrofes i tornades però no és oficialment poesia perquè no s'ha publicat primer en format imprès. La poesia és literatura, sens dubte, però les cançons populars també? Molta gent ha argumentat que la literatura neix oral, recitada o cantada, molt abans de fixar-se per escrit. Els rapsodes cantaven l'Odissea molt abans que ningú la llegís.

I la literatura científica? Va néixer oral o directament escrita? On és la ciència oral avui, i per què no guanya premis Nobel?

Si no vaig molt errat, la ciència oral és ben viva, i té un paper insubstituïble.

Per una banda, la ciència oral és la clau de l'ensenyament. La transmissió del coneixement, tant si es fa de forma magistral com si es fa per projectes, implica la necessitat d'endregar el pensament, aclarir els conceptes i assegurar-se que tots els que hi participen entenen el mateix. No contribueix a fer descobriments, però l'ensenyament de la ciència assegura que l'esperit crític perviu entre generacions.

Per altra banda, la ciència de frontera es comunica amb publicacions escrites, però es defensa a les conferències. La comunicació oral a un congrés científic és allà on es manifesta la part més difícil del mètode científic: l'argumentació, el debat i, si cal, l'admissió de l'error o de la feina pendent. No cal que sigui una conferència plenària davant de mil persones: un seminari de vint experts posa a prova la capacitat d'expressió de qualsevol.

Un format híbrid entre l'ensenyament i la conferència professional són les conferències divulgatives. Tant li fa que sigui en un casal de barri o en una xerrada TED, la persona que pren la responsabilitat de parlar sobre el futur de la nanotecnologia, o sobre la manipulació de gens amb CRISPR, està tenint un impacte molt superior al que podia tenir qualsevol dels grecs antics amb els seus contemporanis.

En l'ordre jeràrquic de prestigi, la conferència científica precedeix l'ensenyament formal, i al final de tot queden les xerrades informals. Cada format requereix un talent diferent, però en cap cas es pot perdre de vista que, al capdavant, es tracta del mateix: transmetre la ciència per mitjà de la paraula.

Referències

Dawkins, R. *Growing Up in the Universe*.

<https://www.youtube.com/watch?v=jHoxZF3ZgTo>

Dekofsky, J. *Euclid's puzzling parallel postulate*. <http://ed.ted.com/lessons/euclid-s-puzzling-parallel-postulate-jeff-dekofsky>

Feynman, R. *Feynman Lectures on Gravity*.

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLEABD432EABE4F720>

Jorgensen, E. What you need to know about CRISPR.

https://www.ted.com/talks/ellen_jorgensen_what_you_need_to_know_about_crispr